

Skvělý výkon, kterému nikdo nezatleskal...

Nechci vám nic vyčítat, vím, že jste opravdu velkými přáteli sportu. A zvláště dobrého sportu, kde všechny pěkné lidské vlastnosti — jakou jsou vůle, bojovnost, sebeodříkání, kázeň, rozhodnost, obětavost, tělesná zdatnost a hlavně pak kolektivní spolupráce — najdou uplatnění a vedou k vítězství. Proto všichni milujeme Zátopka, naše cyklisty-representanty v Závodě míru, podáfenou kopanou o dobrý hokej. Především každého z těch, kteří cílevědomým, každodenním trainingem se vypracovali k sportovnímu mistrovství. A rádi se chodíme dívat i na ty, jichž cesta za mistrovstvím a slávou teprve začíná.

V minulých dnech však dosáhli naši sportovci vynikajícího výkonu, vysoké úrovně a v nejtěžších podmínkách, takže museli osvědčit všechny vlastnosti, jichž si všichni tolik vážíme a jimž se obdivujeme. A přece těm statečným chlapcům nikdo nezatleskal — jejich vítězství uniklo pozornosti přátel dobrého sportu. Byl to zimní přechod hřebene Vysokých Tater kolektivem československých horolezců-representantů! Výkon takový, že si o něm musíme říci více.

SPORT BEZ HLEDIŠTĚ, ALE PRO CELE MUŽE!

Předem je nutno říci, že horolezcetví, sport u nás dříve a v kapitalistických zemích ještě dnes značně vylučný a exklusivní, od osvobození, to je za posledních deset let, získalo nové stovky vyznavačů, a to i v krajích, kde se horáče, podle našich představ, není ani potuchy. Před dvaceti lety se všichni skuteční horolezci v republice vzájemně znali. Bylo jich pár... Dnes máme početné a velmi cíle horolezecké oddíly na příklad v Pisku, v Ostravském kraji, v Bratislavě a na mnoha dalších místech. Máme tedy zdatných chlapů až až.

V roce 1951 horolezecká sekce SVTVS prováděla širší výběr reprezentantů, kteří od té doby se podrobili systematickému výcviku. Nejdříve to byly společné výškové tábory, ve kterých v malých skupinách, dvou až čtyřčlenných, horolezci plánovitě a postupně, metodicky, zdolávali stále technicky i tělesně obtížnější úkoly. Tak si splnili výkonnostní třídy a dnes většina z vybraného reprezentačního družstva má již splněny i normy pro mistra sportu. A ty jsou v horolezcetví zvláště perné! Letošním zimním přechodem hřebene Vysokých Tater prakticky končí zimní průstupy — tedy ty nejobtížnější — našeho nejvyššího horstva. Technické možnosti, které našim reprezentantům-horolezcům Vysoké Tatry skýtají, jsou vyčerpány.

CO MĚL PROKÁZAT ZIMNÍ PŘECHOD HŘEBENE VYSOKÝCH TATER?

Jak zvláště těžký a namáhavý společný úkol dovede buď zpevnit nebo narušit ideové morální úroveň kolektivu. Dále šlo o to, ověřit si organizační schopnosti pro velký podnik již expedičního charakteru, podobného rázu, jako jsou kolektivní výstupy horolezců na Kavkazu, Tan-Sanu, Himalajích. Naši horolezci si chtěli v obtížných podmínkách vyzkoušet některé novinky ve výzbroji a výstroji. Na příklad nové boty vyrobené Obuvnickým družstvem Snaha, Krnov u Opavy, podle prototypu Stanislava Herčíka. Dále péřové bundy zhotovené Okresním průmyslovým kombinátem v Třebíči u Třebíče. Tyto výrobky se osvědčily.

A potom tu byl sportovní cíl: překonat všechny vrcholy hřebene Vysokých Tater, zvláště pak ty technicky obtížné, které doposud bývaly při podnicích podobného druhu vynechávány. A není jich málo: Velký a Malý Ostrý štít, přechod Batizovského hřebene, překročení Žabího koně, travers tří

Mengušovských štítů a konečně první zimní přechod Krivánské rozsochy, což je technicky hodnotnější a také zajímavější než úsek hlavního hřebene směrem na Laliové sedlo.

JAK POSTUPOVALI?

Hřeben Vysokých Tater představuje turu v délce asi 25 km, ovšem s výškovým rozdílem, který u této výpravy byl zvláště značný — 8000 m! Správné bylo, že celý podnik byl dobře rozplánován už napřed trenérskou radou ústřední sekce. Byl plánován reálné a úspěšné — plán »klap!«. Aby se hospodářilo silami — vždyt i tak základní skupina přemísťovala denně na 5 metrických centů proviantu a výstroje! — byly předem vybudovány tři zásobovací základny, a to ve Velké Studené dolině, u Železných brán a na Hincových plesích. Tam byly uskladněny potraviny a »pohonné látky« — petrolej. A potom se sešel celý kolektiv na Kežmarské chatě (1614 m), odkud 23. března 1955 zahájil výstup.

První den vedl šestičlennému hřebenevému družstvu Dušo Andrassy a za pěkného slunného dne stoupali:

mistr sportu Radan Kuchař, mistr sportu Karel Cerman, Bohumil Svatoš, Jiří Mašek a Josef Velička na Kopské sedlo (1778 m), Jahnáči (2231 m), Kolový (2425 m), Černý štít (2370 m) a na Baraní strážnici (2336 m). Základní skupina vystoupila od Zeleného plesa na Baraní sedlo a v malé Studené dolině vybudovala společný tábor.

Druhý den vedl hřebenevé družstvo Valerián Karoušek. Nejedlo, Červenka, Antoníček, Haleš a Patera postupovali přes Sněhový (2460 m), Zadní Ladový (2507 m), Ladový (2630 m), Ladovou Kopu (2698 m), Širokou věžu (2466 m) a Ostrý štít (2356 m). Odpoledne je stihla sněhová vánice, počasí se zhoršilo. Základní skupina se přemístila přes Priechné sedlo do Velké Studené doliny na Šteflecké pleso.

Třetí den vedl Oldřich Kopal družstvo Šimon, Kele, Závodský, Velička, Gálky. Byl oblačný den, v noci klesla teplota na minus 10 stupňů. Byl zdolán Malý Ostrý štít (2356 m), Javorové štíty (2424 m), Svišťový štít (2380 m), Divá věža (2578 m) a spalo se u Prielomu.

Čtvrtý den cesty pozdravilo slunéčko. Jan Červenka vedl hřebenevému družstvu: Karoušek, Nejedlo, Antoníček, Haleš, Patera a byly zdolány vrcholy: Východní Vysoké (2429 m), Velický štít (2096 m), Litvorový štít (2431 m) a Malá Litvorová věža (2547 m). Základní skupina vstoupila přes Studené sedlo do Velické doliny. V noci byl pěkný »samec« a ráno se spustila divá vánice.

A tak pátý den cesty — kalendář ukazoval na 27. března — se nevyvedl. Jiří Mašek vedl družstvo: mistři sportu Cerman a Kuchař, Svatoš, Kopal a Šimon ale v silném větru a vánici vystoupili jen na Litvorovou lávku a vrátili se do tábora. Ve chvíli napadlo na 30 cm sněhu a tak ve stanu bylo příjemně. V noci klesla »teplota« na dvacet pod nulou a sněhová bouře se rozzuřila v plné síle. A tak celých 56 hodin, to byl vlastně už šestý den cesty, trčela výprava na místě!

Sedmý den nastoupilo Maškovo družstvo znovu a skvělým způsobem zdolalo nejtěžší úsek hřebenevé cesty. Zlezlo hřeben Litvorových věží (2492 m), Zadní Gerlach (2630 m), Balizovský štít (2455 m) a Kačí štít (2395 m), které byly po prvé v zimě překonány. Popradský Ladový (2400 m) a Východní štít nad Železnou branou (2340 m). Spalo se ve Zlomiskové dolině, kam základní skupina přišla přes Litvorové sedlo a Železnou bránu. Přes den byl silný mráz, k večeru začlo sněžit. Počasí se opět zhoršilo, a tak v osmý den cesty nikdo nevytáhl ze

stanu ani paty. Mráz byl 16 stupňů a napadlo nových 25 cm sněhu.

Až v poslední den března a devátý den cesty opět zazářilo slunce. Josef Velička vedl hřebenevému družstvu: Andrassy, Kele, Závodský, Harníček, Gálky a třebaže nový sníh se lepil a ztěžoval postup, překonali hladce Sněhové kopy (2322 m). Západní štít nad Železnou branou (2280 m), Zlobivou (2436 m), Rumanův štít (2429 m), Ganek (2388 m), Vysokou (2518 m).

Na »april«, 1. dubna, Bohumil Nejedlo vedl družstvo: Karoušek, Patera, Haleš, Červenka a Antoníček na Rysy (2503 m), Žabího koně (2300 m), Volovou a Hincovu věžu (2377 m). Den byl slunečný, v noci pěkně mrzlo. Základní skupina přešla na Hincova plesa, kde byla základna i den přísti.

To se ale počasí již tak nevyvedlo, ráno sněžilo a teprve po poledni se vyčáslilo. Přesto však hřebenevé družstvo nastoupilo, vedené Bohumilem Svatošem. Mistři sportu Kuchař a Cerman, Mašek, Kopal a Šimon přešli Východní Mengušovský (2405 m), Prostřední (2390 m) a Velký Mengušovský (2437 m) a Čubrinu (2378 m) a vrátili se do tábora. Účinky prudkého

horského slunce a sněhu se začly projevovat záněty očních spojivek.

Ve dvanáctý den cesty vedl hřebenevé družstvo František Kele. Velička, Červenka, Haleš, Patera a Gálky zdolali Čubrinku (2310 m), Koprovní štít (2250 m), a Hlinskou věžu (2334 m) a sedlem pod Parohem sestoupili do doliny Mlýnka, kde byl společný tábor. Základní skupina přišla od Širokého sedla. Den byl slunný, v noci mrzlo, —10 stupňů.

Také třináctý den chlapců svítilo pěkné slunce. Rudolf Antoníček vedl družstvo: Andrassy, Karoušek, Nejedlo, dr. Wolf a fotoreportér Heekel. Byly překonány vrcholy a hřeben Štrbského štítu (2385 m), Triumetal (2431 m), Furčotský štít (2105 m), Ostrá (2349 m) a Krátká věža (2370 m). Spalo se v dolině Za handel. Základní skupina přešla Soliskové sedlo a sedlem Pod Sedielkom vstoupila pod Kriváň. V noci začalo sněžit.

Nepřestalo ani ráno, ale to nemohlo chrodit náladu posledního dne cesty. Mistr sportu Karel Cerman vyvedl družstvo: mistr sportu Kuchař, Svatoš, Mašek, Kopal a Šimon severním ramenem Kriváně od Špáry (2176 m) na vrcholek Kriváně (2496 m), kam také vystoupila základní skupina obvyklou turistickou cestou. Za prudkého větru v 10 hodin dopoledne vztyčili horolezci-representanti na závěr své tury stálý vlajku na cepin. A potom sestoupili na Štrbské Pleso.

SKVĚLÝ KOLEKTIV A VÝBORNÁ ORGANISACE

Celý podnik i v obtížných podmínkách měl zcela hladký průběh. Nešlo k jedinému poranění nebo omezení, lékař se mohl zcela věnovat svému fyziologickému pozorování a výzkumu. Překvapující byla morální zdatnost kolektivu, kde vskutku každý jedinec uměl přinést pro společný úspěch to nejlepší. Třebaže život ve výškách nad 2200 m a hlavně v těch 56 hodinách, kdy zuřila bouře, byl těžký (chybí tam pohodlí, teplo, voda, hygiena), kolektiv snášel tyto potíže s úsměvem a v dobré pohodě. Výhodou bylo, že se družstva v cestě po hřebeni pravidelně střídala, stejně tak v nošení zásob. Jedno ani druhé nebylo snadné. Lezci na hřebeni nesli zatížení asi 12 kg, nosiči — tudíž všichni ostatní — v základní skupině zavazadla těžká asi 30 až 32 kg. Přitom tato skupina překonala osm sedel a celkový výškový rozdíl asi 9000 m!

O účastnících zimního přechodu hřebene Vysokých Tater si fekneme více jindy.

GUSTAV VLK